Conseil supérieur des Professions économiques

Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Advies van 26 oktober 2026
over een aangepaste versie van het ITAA-*"ontwerp van norm inzake de informatieverstrekking aan het ITAA over en de begeleiding van beroepsbeoefenaars - niet stagiairs - door het ITAA bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten"*

Executive Summary

Via een schrijven van 14 september 2026 hebben de Voorzitter en Ondervoorzitster van het ITAA gereageerd op het (éénsluidend) advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026 en een aangepaste versie van de ontwerpnorm opnieuw voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd.

Gelet op de lange voorafgaande procedure én het belang van deze ontwerpnorm, is de Hoge Raad van oordeel dat deze ontwerpversie *(versie september 2026)* **aan de Raad van het ITAA voor goedkeuring kan worden voorgelegd**, ondanks een aantal overblijvende aandachtspunten die in dit advies aan bod komen.

Meer in het bijzonder houden de overblijvende aandachtspunten verband met de onduidelijkheid inzake de zogenaamde **evenredigheidsbeoordeling** (al dan niet verplicht in toepassing van de wet "evenredigheidsbeoordeling") en de onduidelijkheid over de **bewaartermijn** van de door de beroepsbeoefenaar aan het ITAA verstrekte info en de bescherming van de persoonsgegevens. Ook puur **vormelijk** zijn een aantal bepalingen in het ontwerp voor verbetering vatbaar.

Tegelijk dringt de Hoge Raad erop aan dat het instituut **helder en volledig zou communiceren naar de beroepsbeoefenaars toe**, onder meer omtrent het verruimd toepassingsgebied van de nieuwe norm in vergelijking met de bestaande regeling (zoals vervat in de Algemene Controlenorm van 1991), de begeleidingsmaatregelen door de Commissie Begeleiding bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten, alsook omtrent de

draagwijdte van de statistische gegevens die het instituut voortaan kan opvragen bij de ITAA-beroepsbeoefenaars omtrent hun uitgevoerde opdrachten.

Conseil supérieur des Professions économiques

Hoge Raad voor de Economische Beroepen

Advies van 26 oktober 2026
over een aangepaste versie van het ITAA-*"ontwerp van norm inzake de informatieverstrekking aan het ITAA over en de begeleiding van beroepsbeoefenaars - niet stagiairs - door het ITAA bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten"*

A. INLEIDING

1. Via een schrijven van 14 september 2026 hebben de Voorzitter en Ondervoorzitster van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants (afgekort IBA, verder *Institute for Tax Advisors and Accountants*[1] of ITAA genoemd), respectievelijk de heer Emmanuel DEGRÈVE en mevrouw Caroline MEYS, gereageerd op het (éénsluidend) advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026 met een aangepaste versie van het ITAA-ontwerp van "*Norm inzake de informatieverstrekking aan het ITAA over en de begeleiding van beroepsbeoefenaars - niet stagiairs - door het ITAA bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten*".

[1] De verkorte benaming van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants is "IBA", maar in zijn communicatie mag het instituut ook de benaming "*Belgian Institute for tax advisors and accountants*" gebruiken (cf. artikel 61, 6de lid, van de wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur), ofwel "ITAA".

In bijlage aan het schrijven van 14 september 2026 heeft het instituut een aangepaste versie van de ontwerpnorm toegevoegd (mét zichtbare revisies), hierna aangeduid als "*ontwerpversie september 2026*".

In zijn eerder advies van 29 juni 2026 had de Hoge Raad het instituut uitdrukkelijk verzocht om een aantal aanpassingen aan de ontwerpnorm (*ontwerpversie april 2026,* zoals door het instituut voor advies voorgelegd via het schrijven van 1 april 2026) door te voeren, alsook om een aangepaste versie aan de Hoge Raad terug te bezorgen – bij voorkeur tegen uiterlijk 15 september 2026 – alvorens de ontwerpnorm formeel door de Raad van het ITAA te laten goedkeuren.

2. De voor advies voorgelegde ontwerpnorm (*ontwerpversie september 2026*) is door de Raad van het ITAA uitgewerkt in het kader van zijn bevoegdheid voor het uitvaardigen en openbaar maken van technische normen en aanbevelingen, specifiek voor de uitoefening van het beroep van accountant en belastingadviseur.

Deze bevoegdheid van de Raad van het instituut is gebaseerd op artikel 72, eerste lid, 2°, van de *wet van 17 maart 2019 betreffende de beroepen van accountant en belastingadviseur* (hierna: de wet van 17 maart 2019).

3. De Hoge Raad voor de Economische Beroepen heeft van de wetgever de opdracht gekregen bij te dragen tot de ontwikkeling van het wettelijk, reglementair en normatief kader dat van toepassing is op de economische beroepen, onder meer via het verstrekken van adviezen of aanbevelingen aan het Parlement, de regering of de instituten voor de economische beroepen.

Meer in het bijzonder moet de Hoge Raad verplicht worden geraadpleegd door het ITAA over elke beslissing met een algemene draagwijdte die de Raad van het instituut neemt met het oog op het uitvaardigen van een technische norm of aanbeveling, specifiek voor de uitoefening van het beroep (zoals bedoeld in artikel 72, eerste lid, 2°, van de wet van 17 maart 2019).

De wetgever heeft bepaald dat de Raad van het ITAA niet kan afwijken van een advies dat door de meerderheid van de leden van de Hoge Raad is goedgekeurd, indien het advies een aangelegenheid betreft die betrekking heeft op meer dan één beroep of hoedanigheid (artikel 80, tweede lid, tweede zin van de wet van 17 maart 2019).

Gelet op het feit dat onderhavig advies betrekking heeft op meerdere hoedanigheden, met name op de hoedanigheid van (gecertificeerd) accountant, gecertificeerd belastingadviseur en fiscaal accountant, **kan de Raad van het instituut van dit advies van de Hoge Raad niet afwijken.**

De Hoge Raad heeft onderhavig advies uitgebracht binnen een termijn van drie maanden, te rekenen vanaf 14 september 2026, dit is de datum waarop het dossier met de aangepaste ontwerpnorm (*ontwerpversie september 2026*) door het ITAA aan de Hoge Raad is voorgelegd (artikel 80, derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

4. Voor een goed begrip van onderhavig advies, acht de Hoge Raad het noodzakelijk om eraan te herinneren dat zijn wettelijke opdracht erin bestaat na te gaan of bij de uitoefening van de opdrachten door de beroepsbeoefenaars en bij het uitwerken van het normatief kader door het instituut het **algemeen belang en de vereisten van maatschappelijk verkeer worden in acht genomen** (cf. artikel 79, derde lid, van de wet van 17 maart 2019).

De Hoge Raad onderzoekt (onder meer) of de voorgestelde ontwerpnorm voldoende helder en duidelijk is geformuleerd, dit met het oog op de nodige rechtszekerheid en om een correcte toepassing ervan door de beroepsbeoefenaars – in het algemeen belang – te kunnen garanderen. Bovendien moet de toepassing van de norm controleerbaar zijn in het kader van het toezicht door het instituut.

B. VOORAF

B.1. Algemeen

5. Reeds in september 2025 hadden de (voormalige) Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA, respectievelijk de heren Bart VAN COILE en Vincent DELVAUX, een eerste ontwerp van norm omtrent de begeleiding door het ITAA van de beroepsbeoefenaars bij de uitvoering van bepaalde opdrachten voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd.

Op verzoek van de Hoge Raad, heeft het instituut in november 2025 het dossier aangevuld en nadere toelichting verstrekt.

De Hoge Raad heeft omtrent de ontwerptekst (*ontwerpversie september 2025*) een (eerste) éénsluidend advies uitgebracht, met name op 28 januari 2026.

De voormalige Voorzitter en Ondervoorzitter hebben vervolgens een aantal tekstaanpassingen aan het ontwerp doorgevoerd (*ontwerpversie april 2026*) en opnieuw voor advies aan de Hoge Raad voorgelegd. Over deze aangepaste versie heeft de Hoge Raad op 29 juni 2026 een tweede éénsluidend advies geformuleerd.

Hierna worden de krachtlijnen van de adviezen van de Hoge Raad van 28 januari 2026 en 29 juni 2026 kort weergegeven:

B.2. Krachtlijnen van het eerste (éénsluidend) Advies van de Hoge Raad van 28 januari 2026

6. Het (éénsluidend) advies van de Hoge Raad van 28 januari 2026 omtrent de initieel voorgelegde ITAA-ontwerpnorm (*ontwerpversie september 2025*) was – globaal genomen – positief, niettegenstaande het voorbehoud omtrent de evenredigheidsbeoordeling door het instituut en de naleving van de grondbeginselen inzake de gegevensbescherming.

Desalniettemin had de Hoge Raad een aantal specifieke opmerkingen omtrent het ITAA-ontwerp geformuleerd, meer bepaald inzake:

- de titel van de ontwerpnorm;
- het verruimd toepassingsgebied van de ontwerpnorm;
- de nood aan verduidelijking van de gehanteerde terminologie;
- de nood aan rechtszekerheid omtrent de gevraagde info ;
- de link met het (toekomstig) koninklijk besluit inzake “kwaliteitstoetsing”;

- de nood aan duidelijkheid over wie toegang heeft en waarvoor de info wordt gebruikt/bijgehouden;
- de oprichting van een nieuwe “Cel Begeleiding”, ter vervanging van de vroegere “Commissie van toezicht” ingevolge de opheffing van de “Algemene controlenorm” van 1991.

Omtrent deze punten had de Hoge Raad het instituut uitdrukkelijk verzocht om de nodige aanpassingen aan het ontwerp door te voeren, alsook om een aangepaste versie aan de Hoge Raad terug te bezorgen – bij voorkeur tegen uiterlijk 28 maart 2026 – alvorens de ontwerpnorm formeel door de Raad van het ITAA te laten goedkeuren.

B.2. Krachtlijnen van het tweede (éénsluidend) Advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026

7. In zijn (tweede) éénsluidend advies van 29 juni 2026 omtrent de ITAA-ontwerpnorm (*ontwerpversie april 2026,* voor advies voorgelegd aan de Hoge Raad op 1 april 2026) stelde de Hoge Raad vast dat het instituut was tegemoetgekomen aan bepaalde opmerkingen van de Hoge Raad zoals geformuleerd in zijn advies van 28 januari 2026, en meer in het bijzonder wat betreft:

- de titel van de ontwerpnorm;
- de nood aan rechtszekerheid omtrent de door het instituut op te vragen “eventuele andere statistische gegevens”.

Desalniettemin bleven er volgens de Hoge Raad in het aangepaste ITAA-ontwerp nóg diverse fundamentele bezorgdheden bestaan, met name:

- onduidelijkheid inzake de zogenaamde evenredigheidsbeoordeling (al dan niet verplicht);
- onduidelijkheid omtrent de gehanteerde terminologie;
- onduidelijkheid over wie toegang heeft tot de verkregen info en waarvoor deze wordt gebruikt/bijgehouden.

Daarenboven was de Hoge Raad van oordeel dat de communicatie door het instituut omtrent bepaalde aspecten van de ontwerpnorm meer omstandig en preciezer moest gebeuren, meer in het bijzonder omtrent:

- het verruimd toepassingsgebied van de vooropgestelde norm ten opzichte van de bestaande regeling;
- de oprichting van een nieuwe “Cel Begeleiding”, ter vervanging van de vroegere “Commissie van toezicht” ingevolge de opheffing van de “Algemene controlenorm” van 1991.

In verband met deze punten verzocht de Hoge Raad het instituut dan ook uitdrukkelijk om de nodige aanpassingen aan het ontwerp door te voeren, alsook om een aangepaste versie aan de Hoge Raad terug te bezorgen – bij voorkeur tegen 15 september 2026 – alvorens de ontwerpnorm formeel door de Raad van het ITAA te laten goedkeuren.

C. ÉÉNSLUIDEND ADVIES VAN DE HOGE RAAD

8. De Hoge Raad stelt vast dat het ITAA in de aangepaste versie van de ontwerpnorm *(ontwerpversie september 2026)* grotendeels is tegemoet gekomen aan de bekommernissen en opmerkingen van de Hoge Raad, zoals geformuleerd in zijn advies van 29 juni 2026.

Inhoudelijk blijven weliswaar nog de volgende aandachtspunten bestaan:

- onduidelijkheid inzake de zogenaamde **evenredigheidsbeoordeling** (al dan niet verplicht in toepassing van de wet "evenredigheidsbeoordeling") *(hierna C.1)*; en
- onduidelijkheid over de **bewaartermijn** van de door de beroepsbeoefenaar aan het ITAA verstrekte info en de bescherming van de persoonsgegevens *(hierna C.2)*.

Ook puur **vormelijk** zijn een aantal bepalingen in het ontwerp nog voor verbetering vatbaar *(hierna C.3)*.

Ondanks de overblijvende aandachtspunten (die hierna verder worden toegelicht) is de Hoge Raad ervan overtuigd dat deze ontwerpnorm een **belangrijke en cruciale stap** vormt om de beroepsbeoefenaars, leden van het ITAA, optimaal te begeleiden bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten.

Gelet op de lange voorafgaande procedure én het belang van deze ontwerpnorm, is de Hoge Raad dan ook van oordeel dat deze ontwerpversie aan de Raad van het ITAA voor goedkeuring kan worden voorgelegd, ondanks een aantal overblijvende aandachtspunten.

Tegelijk dringt de Hoge Raad erop aan dat het instituut helder en volledig zou communiceren naar de beroepsbeoefenaars toe, onder meer omtrent het verruimd toepassingsgebied van de nieuwe norm in vergelijking met de bestaande regeling (zoals vervat in de Algemene Controlenorm van 1991), de begeleidingsmaatregelen door de Commissie Begeleiding bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten, alsook omtrent de draagwijdte van de statistische gegevens die het instituut voortaan kan opvragen bij de ITAA-beroepsbeoefenaars omtrent hun uitgevoerde opdrachten.

C.1. Evenredigheidsbeoordeling

9. Wat de zogenaamde "**evenredigheidsbeoordeling**" betreft, stelt de Hoge Raad vast dat een aantal onduidelijkheden blijven bestaan.

De Hoge Raad had in zijn advies van 29 juni 2026 vooraf klaarheid geëist omtrent de (al dan niet verplichte) "evenredigheidsbeoordeling" in de zin van de wet van 27 oktober 2020[2]:

> *"Gelet op het gebrek aan samenhang tussen de overwegingen van de ontwerpnorm en de diverse briefwisseling van het instituut, is het volgens de Hoge Raad* ***noodzakelijk om vooraf klaarheid te scheppen omtrent de (al dan niet) toepasselijkheid van de wet van 27 oktober 2020*** *(met inbegrip van het in artikel 10 bedoelde overleg met alle betrokken belanghebbenden), en minstens omtrent het zogenaamde onderscheid tussen een "formele" evenredigheidsbeoordeling (in de zin van de wet van 27 oktober 2020) en een "impliciet en louter materieel" uitgevoerde evenredigheidsbeoordeling, waarover sprake in het schrijven van het ITAA van 1 april 2026."*
>
> Uit: Advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026, randnummer 12
>
> [eigen accentuering]

Ook in zijn advies van 28 januari 2026 had de Hoge Raad reeds gewezen op deze problematiek (zie randnummer 11 van het Advies van de Hoge Raad[3]).

In het schrijven van 14 september 2026 vermelden de Voorzitter en Ondervoorzitter van het ITAA enkel dat de nodige aanpassingen in de ontwerpnorm zijn doorgevoerd, "*in lijn met wat in de brief van 1 april 2026 wordt vermeld*".

Concreet is in de overwegingen bij de ontwerpnorm (*ontwerpversie september 2026*) de verwijzing *dat de Raad van het instituut een "autoriteit" is in de zin van de wet van 27 oktober2020 betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering* weggelaten; dit is vervangen door de overweging "*dat de Raad van het instituut bij het opstellen van deze norm rekening heeft gehouden met de evenredigheid van de impact op de beroepsbeoefenaar in functie van de omvang en de complexiteit van het kantoor van de beroepsbeoefenaar*".

---

[2] Wet van 27 oktober 2020 betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering, zoals laatst gewijzigd door de wet van 22 februari 2026.

[3] Advies van de Hoge Raad van 28 januari 2026 over een ITAA-"ontwerp van norm omtrent de begeleiding van de beroepsbeoefenaars – niet stagiairs door het ITAA bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten".

In het daaropvolgende lid wordt gesteld "*Dat in het kader van deze **evenredigheidsbeoordeling** eveneens de verplichting van de beroepsbeoefenaar – niet stagiair inzake kwaliteitstoetsing werd meegenomen.*" [eigen accentuering]

Maar het ITAA blijft onduidelijk omtrent de vraag of het instituut zich nu wel of niet verplicht acht om de evenredigheidsbeoordeling, in toepassing van de wet van 2020, uit te voeren. Het ITAA geeft geen enkele verdere uitleg in zijn begeleidend schrijven, hoewel de Hoge Raad in zijn adviezen van 28 januari 2026 en 29 juni 2026 expliciet gevraagd heeft om VOORAF klaarheid te scheppen omtrent de (al dan niet) toepasselijkheid van die wet van 2020.

In de overwegingen van de ontwerpnorm wordt overigens nog steeds verwezen naar een "evenredigheidsbeoordeling", een begrip uit de wet van 27 oktober 2020.

10. **Volgens de Hoge Raad lijdt het geen twijfel dat de *wet van 27 oktober 2020 betreffende een evenredigheidsbeoordeling voorafgaand aan de invoering of de wijziging van een beroepsreglementering*, zoals laatst gewijzigd door de wet van 22 februari 2026, toepassing vindt.**

Zowel in zijn advies van 28 januari 2026 als in zijn advies van 29 juni 2026, heeft de Hoge Raad het instituut uitdrukkelijk verzocht om hierover duidelijkheid te verstrekken. Hieraan is door het ITAA geen gevolg gegeven.

Bijgevolg zal de Hoge Raad contact opnemen met de bevoegde Voogdijministers om deze problematiek uit te klaren en vast te stellen wat de concrete verplichtingen van het ITAA ter zake zijn.

C.2. Wie heeft toegang tot de opgevraagde info, waarvoor kan deze info worden gebruikt en wat is de bewaartermijn?

11. Vanuit het oogpunt van de rechtszekerheid is de Hoge Raad van oordeel dat in de ontwerpnorm best zou worden verduidelijkt wie toegang heeft tot de verkregen info, waarvoor de info wordt gebruikt / bijgehouden en hoe lang de info zal worden bijgehouden:

> *Wat betreft de **personen die toegang hebben tot de info** die wordt opgevraagd in toepassing van de voorliggende ontwerpnorm, alsook wat betreft het gebruik of het bijhouden ervan, blijft het voor de beroepsbeoefenaar onduidelijk om te weten op welke wijze het instituut met de gegevens omgaat.*
> *(…)*

*De Hoge Raad stelt echter vast dat het instituut NIET ingaat op de vraag **hoe deze informatie binnen het instituut (al dan niet) "circuleert" of wordt gebruikt**. Zo bijvoorbeeld: zal de informatie automatisch / op verzoek overgemaakt worden aan de toetsers die worden ingeschakeld voor de kwaliteitstoetsing? Aan de rechtskundig assessor? Aan de commissie kwaliteitstoetsing? Aan de raadsleden? Aan het uitvoerend comité? Kortom, de vraag stelt zich wie precies toegang heeft tot de opgevraagde informatie en op welke manier die toegang wordt georganiseerd.*

*Eveneens blijft de vraag **hoe lang** de verstrekte informatie door het instituut zal worden bijgehouden, onbeantwoord. Zo ook de vraag of de beroepsbeoefenaars toegang hebben tot de door hen verstrekte gegevens en of zij deze gegevens desgevallend kunnen corrigeren.*

Uit: Advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026, randnummer 14

[eigen accentuering]

In dit verband herhaalt het instituut in zijn schrijven van 14 september 2026 aan de Hoge Raad dat *de toegang tot de opgevraagde informatie **beperkt is** tot de personen die de gegevens nodig hebben voor de uitoefening van hun functie of wettelijke of reglementaire opdracht*; het ITAA verwijst hiervoor naar artikel 120, 3de lid, van de wet van 17 maart 2019 in verband met het beroepsgeheim.

De Hoge Raad kan zich terugvinden in de verwijzing naar artikel 120 in verband met het beroepsgeheim in het schrijven van het instituut van 14 september 2026 aan de Hoge Raad. Het is aangewezen om deze verduidelijking in de ontwerpnorm zelf op te nemen.

12. Verder preciseert het instituut in zijn schrijven van 14 september 2026 aan de Hoge Raad op welke manier de info binnen het ITAA **circuleert**:

"*De rapporten worden ingediend via ons platform. Zij worden **niet automatisch** aan de toetsers bezorgd. Op basis van de statistieken die de beroepsbeoefenaar indient over het aantal en de aard van dit soort opdrachten, zal aan de toetsers worden meegedeeld dat het kantoor dergelijke opdrachten uitvoert. Op grond hiervan kan de toetser ter plaatse steekproefsgewijs een dergelijk type dossier uitkiezen en inkijken in het kader van de kwaliteitstoetsing. Indien in het kader van een bijzondere toetsing de Raad van het Instituut de opdracht geeft om specifiek een onderzoek te doen naar het uitvoeren van deze opdrachten, kan **dergelijke informatie eventueel al op voorhand aan de toetser** worden bezorgd ter voorbereiding van deze **bijzondere toetsing**.*

*De rapporten worden **aan het Uitvoerend Comité en de Raad** ter beschikking gesteld in de gevallen voorzien in paragrafen 3 en 11 van deze ontwerpnorm. Daarnaast kan dit ook indien in het kader van een kwaliteitstoetsing tekortkomingen worden vastgesteld en op basis van deze tekortkomingen een doorverwijzing naar de rechtskundige assessor volgt of wanneer een klacht wordt ingediend bij de rechtskundige assessor omtrent de uitoefening van een dergelijke opdracht."*

> Uit: Schrijven van 14 september 2026 vanwege Voorzitter en Ondervoorzitster van het ITAA aan de Hoge Raad
>
> [eigen accentuering]

De Hoge Raad vindt de toelichting in het schrijven van het instituut van 14 september 2026 over de wijze waarop de door de beroepsbeoefenaar verstrekte informatie binnen het instituut circuleert, nuttig, maar vraagt zich af waarom dit niet op een transparante wijze eveneens aan de beroepsbeoefenaars wordt kenbaar gemaakt, bijvoorbeeld in een overweging van de ontwerpnorm.

13. In het advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026 komt verder de vraag aan bod of voldoende rekening is gehouden met het zogenaamde "***only once*-principe**":

> *"Bijkomend stelt zich de vraag of er voldoende rekening wordt gehouden met het zogenaamde "only once"-principe; met andere woorden, bestaat de kans dat aan de beroepsbeoefenaar informatie wordt opgevraagd ter voorbereiding van de kwaliteitstoetsing maar dat dezelfde informatie is opgevraagd in toepassing van de voorliggende ontwerpnorm? Het instituut wordt geacht toe te zien op een minimum aan administratieve belasting van zijn leden en een maximum aan efficiëntie op het vlak van de gegevensinzameling. Noch uit de reactie van het instituut van 1 april 2026, noch uit de ontwerpnorm kan de Hoge Raad afleiden dat hieraan specifieke aandacht is besteed."*
>
> Uit: Advies van de Hoge Raad van 29 juni 2026, randnummer 15

De Hoge Raad neemt akte van de volgende reactie van het ITAA in zijn schrijven van 14 september 2026:

> *"De wet van 5 mei 2014 houdende de verankering van het principe van de unieke gegevensinzameling in de werking van de diensten en instanties die behoren tot of taken uitvoeren voor de overheid en tot vereenvoudiging en gelijkschakeling van elektronische en papieren formulieren is niet van toepassing op het ITAA. Echter, wanneer op grond van een steekproef een rapport geselecteerd zou worden dat de beroepsbeoefenaar al aan de Commissie Begeleiding heeft overgemaakt op grond van paragraaf 7 van deze ontwerpnorm, kan het lid dit aangeven en zal de Commissie Begeleiding dit rapport overmaken aan de toetser en de Commissie Kwaliteitstoetsing. Daarnaast zal de Commissie Begeleiding het ontvangen verslag overmaken aan de Commissie Kwaliteitstoetsing in het geval voorzien in paragraaf 11 van de ontwerpnorm."*
>
> Uit: Schrijven van 14 september 2026 vanwege Voorzitter en Ondervoorzitster van het ITAA aan de Hoge Raad

14. Wat betreft de **bewaartermijn** van de door de beroepsbeoefenaar aan het instituut verstrekte informatie, is de reactie van het ITAA als volgt:

> *"Wat betreft de vragen over de bewaartermijn van de verstrekte informatie en de toegang tot de opgevraagde gegevens, verwijzen wij naar het toepasselijk wettelijk, reglementair en normatief kader, waaronder in het bijzonder **artikel 53 van het KB van 9 december 2019** tot vastlegging van een reglement inzake de kwaliteitstoetsing van de externe leden van het Instituut van de accountants en de belastingconsulenten en tot nadere regeling van het gebruik van de opdrachtbrief en aanvullend **artikel 19, vierde lid, van het koninklijk besluit van 11 september 2020** tot vaststelling van de nadere regels van het openbaar register van het Instituut van de Belastingadviseurs en de Accountants, van de toekenning van de hoedanigheid aan personen uit derde landen en aan rechtspersonen, van de regels inzake de werking van het Instituut en van de voorwaarden inzake beroepsverzekering."*
>
> Uit: Schrijven van 14 september 2026 vanwege Voorzitter en Ondervoorzitster van het ITAA aan de Hoge Raad
>
> [eigen accentuering]

Volgens de Hoge Raad zijn de verwijzingen in het schrijven van het ITAA van 14 september 2026 naar de bepalingen in de twee koninklijke besluiten niet relevant. Niet alleen is hierover noch in de norm zelf, noch in de overwegingen iets bepaald, maar vooral hebben de bepalingen waaraan wordt gerefereerd door het ITAA geen algemene draagwijdte (en zijn deze dus niet automatisch toepasselijk, behoudens uitdrukkelijke verwijzing):

- enerzijds de verwijzing naar het KB "kwaliteitstoetsing": het artikel 53 waarnaar wordt verwezen, heeft betrekking op de vernietiging van documenten en bewaring van gegevens met betrekking tot de kwaliteitstoetsing (onmiddellijk of niet langer dan nodig, met maximale termijn die één jaar na het tijdstip waarop de verjaringstermijn voor vorderingen kunnen ingesteld worden in het kader van de kwaliteitstoetsing en de tuchtprocedure niet mag overschrijden);
- anderzijds de "aanvullende" verwijzing naar het KB "openbaar register": het artikel 19, vierde lid, waarnaar wordt verwezen, heeft betrekking op het bijhouden van de gegevens van een persoon na weglating uit het openbaar register ("maximum 10 jaar na de weglating").

Omwille van de rechtszekerheid, acht de Hoge Raad een verdere verfijning in de tekst van de ontwerpnorm zelf (minstens in de overwegingen) aangewezen om de bewaartermijn van de informatie in de schoot van het ITAA te preciseren en te verduidelijken (desgevallend via een uitdrukkelijke verwijzing naar de voornoemde KB's).

15. Voor zover nodig, benadrukt de Hoge Raad nogmaals dat het ITAA voldoende aandacht dient te besteden aan de gegevensbescherming bij de door de beroepsbeoefenaars aan het instituut verstrekte informatie.

Paragraaf 5 van de ontwerpnorm (*ontwerpversie september 2026*) bepaalt op het vlak van de informatieverstrekking door de beroepsbeoefenaars aan het ITAA het volgende:

> *"5. De melder verleent zijn medewerking als het Instituut statistische gegevens inzake de aard en het aantal van de opdrachten opvraagt, met inbegrip van eventuele andere statistische gegevens die voor het Instituut van belang zijn in het kader van het toezicht, de risicoanalyse en de begeleiding in de uitvoering van die opdrachten.*
> *Eventuele andere statistische gegevens hebben onder meer betrekking op de honoraria die de beroepsbeoefenaars voor de uitoefening van assurance- en aan assurance verwante opdrachten ontvangen, zowel in absolute cijfers als in een relatief percentage ten opzichte van de totale omzet van het kantoor."*
>
> Uit: ITAA-ontwerpnorm "*begeleiding*" (versie september 2026)

In de mate dat eventuele persoonsgegevens van cliënten, waarvoor de beroepsbeoefenaars assurance- of aan assurance verwante opdrachten uitvoeren, zouden gemeld en/of verwerkt worden, zal het instituut, als verantwoordelijke voor de verwerking van de persoonsgegevens, erop moeten toezien dat dit verloopt overeenkomstig de toepasselijke regels inzake de gegevensbescherming.

De Hoge Raad neemt verder nog akte van de precisering door het ITAA in zijn schrijven van 14 september 2026 aan de Hoge Raad dat er "*geen noodzaak [is] tot het bijwerken van de* ***privacy-verklaring*** *op de website van het ITAA. Het betreft gegevens zoals bedoeld in Titel II van de privacyverklaring die verwerkt worden voor de doeleinden en overeenkomstig de rechtsgronden van Titel III van de privacyverklaring*".

C.3. Vormelijke aspecten

16. De Hoge Raad heeft in zijn advies van 29 juni 2026 het instituut erop gewezen dat de "formele" opheffing van de vroegere "Commissie van begeleiding en toezicht / Cel Begeleiding", zoals voorzien in de bestaande norm van 1991, niet mag worden uit het oog verloren.

Ingevolge deze opmerking, voegt het instituut een nieuwe paragraaf 13 toe aan de ontwerpnorm:

> *"13. De Algemene Controlenorm van 30 september 1991 wordt opgeheven na de inwerkingtreding van zowel de norm zoals bepaald in paragraaf 12 van deze norm, als van de norm met betrekking tot exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten."*
>
> Uit: ITAA-ontwerpnorm "*begeleiding*" (versie september 2026)

In het schrijven van 14 september 2026 aan de Hoge Raad preciseert het instituut hierover nog het volgende:

> *"Uit overleg met uw Hoge Raad met betrekking tot adviesprocedures omtrent deze ontwerpnorm en de ontwerpnorm met betrekking tot exclusief aan de gecertificeerd accountant wettelijk voorbehouden opdrachten is gebleken dat de Algemene Controlenorm van 30 september 1991 pas kan opgeheven worden wanneer zowel voorzien wordt in enerzijds een normatief kader voor de exclusief aan de gecertificeerd accountant voorbehouden assuranceopdrachten en anderzijds in begeleiding van de beroepsbeoefenaar bij de uitoefening van assuranceopdrachten wat in de Algemene Controlenorm van 30 september 1991 aan de door middel van deze norm opgerichte "Commissie van begeleiding en toezicht" was toegekend.*
>
> *De "Commissie van begeleiding en toezicht" wordt dus afgeschaft wanneer de Algemene Controlenorm van 30 september 1991 wordt opgeheven. Hiertoe heeft het ITAA een nieuwe paragraaf 13 toegevoegd aan deze ontwerpnorm met verwijzing naar de inwerkingtreding van beide ontwerpnormen."*
>
> Uit: Schrijven van 14 september 2026 vanwege Voorzitter en Ondervoorzitster van het ITAA aan de Hoge Raad

De Hoge Raad kan zich terugvinden in de reactie van het instituut, maar is tegelijk van oordeel dat de formulering van de nieuwe paragraaf 13 eenvoudiger kan: in plaats van "… *wordt opgeheven na de inwerkingtreding van zowel de norm zoals bepaald in paragraaf 12 van deze norm, als van de norm …*" is het beter gewoon te verwijzen naar "… *wordt opgeheven na de inwerkingtreding van zowel ~~de norm zoals bepaald in paragraaf 12 van deze norm,~~ onderhavige norm als …".*

17. Tenslotte kan worden opgemerkt dat in de Franstalige versie van de ITAA-ontwerpnorm (*versie september 2026*) systematisch "*professionnel*" is vervangen door "*professionnel économique*".

In de Nederlandstalige versie blijft "*beroepsbeoefenaar*" onveranderd, dus zonder toevoeging "*economische*".

De Hoge Raad pleit ervoor om de twee taalversies op mekaar af te stemmen.

Verder kan worden vastgesteld dat in de Franstalige versie van de definities van "*missions connexes*" en "*mission d'assurance"* heel wat aanpassingen zijn doorgevoerd.

De vraag stelt zich waarop deze aanpassingen zijn gebaseerd. Omtrent deze aanpassingen wordt door het ITAA in zijn schrijven van 14 september 2026 aan de Hoge Raad geen enkele uitleg verstrekt.

Los van de doorgevoerde aanpassingen bij de Franstalige "definities" van "*missions connexes*" en "*mission d'assurance*" is het aangewezen om vooraf toe te voegen: "Voor de toepassing van onderhavige norm". De definities kunnen immers niet worden beschouwd als algemeen geldende definities.

D. CONCLUSIE VAN HET ÉÉNSLUIDEND ADVIES VAN DE HOGE RAAD

18. Gelet op de lange voorafgaande procedure én het belang van deze ontwerpnorm, is de Hoge Raad van oordeel dat deze ontwerpversie *(versie september 2026)* **aan de Raad van het ITAA voor goedkeuring kan worden voorgelegd**, ondanks een aantal overblijvende aandachtspunten die in dit advies aan bod komen.

Meer in het bijzonder houden de overblijvende aandachtspunten verband met de onduidelijkheid inzake de zogenaamde **evenredigheidsbeoordeling** (al dan niet verplicht in toepassing van de wet "evenredigheidsbeoordeling") en de onduidelijkheid over de **bewaartermijn** van de door de beroepsbeoefenaar aan het ITAA verstrekte info en de bescherming van de persoonsgegevens. Ook puur **vormelijk** zijn een aantal bepalingen in het ontwerp voor verbetering vatbaar.

Tegelijk dringt de Hoge Raad erop aan dat het instituut **helder en volledig zou communiceren naar de beroepsbeoefenaars toe**, onder meer omtrent het verruimd toepassingsgebied van de nieuwe norm in vergelijking met de bestaande regeling (zoals vervat in de Algemene Controlenorm van 1991), de begeleidingsmaatregelen door de Commissie Begeleiding bij de uitvoering van assurance- en aan assurance verwante opdrachten, alsook omtrent de draagwijdte van de statistische gegevens die het instituut voortaan kan opvragen bij de ITAA-beroepsbeoefenaars omtrent hun uitgevoerde opdrachten.

_____